

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
Факультет права, гуманітарних і соціальних наук
Кафедра «Психології, педагогіки та філософії»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи

В.В. Костін

“ 10 ” 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК-5 «ПРАКТИКУМ З ПСИХОТЕРАПІЇ»
Другого (магістерського) освітнього рівня
спеціальність 053 «Психологія»
освітньо-професійна програма 053 «Психологія»

Робоча програма навчальної дисципліни «Практикум з психотерапії» розроблена на основі освітньо-професійної програми «Психологія», підготовки здобувачів освіти освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 053 «Психологія» та відповідних нормативних документів

Робочу програму розробили:

ст. викл кафедри психології, педагогіки та філософії, кандидат психологічних наук Давидова О. В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри психології, педагогіки та філософії, протокол №_1__ від _01.09.____ 2023 р.

Гарант освітньої програми _____ Ольга ЛІТВІНОВА

Завідувач кафедри _____ Ольга ЛІТВІНОВА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету права, гуманітарних і соціальних наук протокол №_1__ від __04.09.____ 2023 р.

Голова науково-методичної ради _____ Людмила ВАСЕЧКО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань 05 Соціальні і поведінкові науки	цикл дисциплін професійної підготовки	
	Напрямок підготовки 053 «Психологія»		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): магістр з психології	Рік підготовки: (курс)	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – немає		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 7,15	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		10	2
		Семінарські	
		0 год.	0
		Практичні	
		40	12
		Самостійна робота	
		100 год.	136
Вид контролю: диференційований залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50:100

для заочної форми навчання – 14:136

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум з психотерапії» є підвищення рівня теоретичних знань та практичних навичок студентів у сфері психологічної допомоги.

Основне завдання вивчення дисципліни «основи психотерапії» полягає в ознайомленні зі специфікою, можливостями та стандартами психотерапевтичної діяльності, надати знання з теорії та практики сучасних психотерапевтичних шкіл, сформуванню умінь застосовувати окремі методи та методики психотерапії у наданні соціально-психологічної допомоги особистості.

Міждисциплінарні зв'язки: «Вікова психологія», «Клінічна психологія та патопсихологія», «Сучасні напрямки зарубіжної психології» «Основи психологічного консультування»

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні

знати:

- особливості психотерапії як виду психологічної допомоги;
- загальні принципи і механізми психотерапії;
- теоретичні та методичні засади сучасних напрямів психотерапії;

вміти:

- орієнтуватись у сучасних формах та методах психотерапевтичної допомоги,
- застосовувати окремі вправи і методики у власній професійній діяльності.

Згідно ОПП навчальний курс «Практикум з психотерапії» дозволяє сформувати наступні компетентності:

Загальні Системні

- (ЗК) ЗК 1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК 5 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК 6 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 7 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

- Фахові (СК)** СК 1 Здатність здійснювати теоретичний методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики.
СК 4 Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгові, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
СК 5 Здатність організувати та реалізувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
СК 7 Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

- СК 8 Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- СК 9 Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- СК 10 Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи індивідуальної та групової психологічної допомоги (психологічне консультування, психологічна корекція, психоедукація) клієнтам у складних життєвих ситуаціях

Програмні результати навчання

- ПРН 2 Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.
- ПРН 4 Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- ПРН 5 Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- ПРН 6 Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
- ПРН 9 Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- ПРН 11 Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психотерапія як напрямок психологічної допомоги та особливості психотерапевтичної взаємодії

Тема 1 Психотерапія як професійна діяльність

Мета: ознайомити студентів із загальними характеристиками, завданнями, специфікою, принципами, методами та моделями організації психотерапевтичного процесу як різновидом практичної роботи психолога.

Основні поняття: техніка зустрічі клієнта, етапи терапії, формулювання запиту клієнта, психологічний діагноз ситуації, надання рекомендацій клієнту.

Тема 2 Особистість психотерапевта. Феномени психотерапевтичного процесу

Особливості підготовки психотерапевтів. Морально-етичні принципи психотерапії. Етика взаємодії психотерапевта з клієнтом. Роль психотерапевта в

психотерапевтичному процесі.

Основні поняття: морально-етичні принципи психотерапії, етичний кодекс психотерапевта, психотерапевтичний процес, вимоги до особистості психотерапевта.

Змістовий модуль 2 Основні напрямки психотерапії

Тема 3 Психодинамічний напрямок психотерапії

Мета заняття: проаналізувати особливості та методи психодинамічної теорії.

Основні поняття: історія виникнення психодинамічної психотерапії; загальні положення психодинамічної психотерапії; структура особистості по З. Фрейду; походження і функції окремих структур особистості, трансфер, контрансфер, опір, методи психодіагностики в психодинамічній психотерапії, груповий аналіз.

Тема 4 Клієнт-центрована психотерапія К. Роджерса

Мета заняття: проаналізувати особливості та методи клієнт-центрованої терапії.

Основні поняття: стадії терапевтичного процесу: заблокованість внутрішньої комунікації, самовираження, саморозкриття, конгруентність, особистісні зміни. базові психотехніки: установлення конгруентності, вербалізація, відображення емоцій. групова психотерапія.

Тема 5 Транзактний аналіз

Мета: проаналізувати особливості та методи транзактного аналізу.

Основні поняття: складові частини транзактного аналізу: структурний аналіз, аналіз транзакцій, аналіз психологічних ігор, аналіз життєвого сценарію, структура особистості: три Я-стану: Батько, Дитина, Дорослий.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усьог о	у тому числі				усьог о	у тому числі			
		л	сем	пра к	с.р.		л	сем	пра к	с.р.
Змістовий модуль 1. Психотерапія як напрямок психологічної допомоги та особливості психотерапевтичної взаємодії										
Тема 1. Особливості допомоги клієнтам в парадигмах ПТ	22	2	-	-	20		-	-	2	30
Тема 2 Особистість психотерапевта	32	2	-	10	20		-	-	2	27
Разом за змістовним модулем 1	54	4	-	10	40		-	-	4	57
Змістовий модуль 2 Основні напрямки психотерапії										
Тема 3. Психодинамічний напрямок	32	2	-	10	20			-	2	27
Тема 4. Гуманістичний напрямок	32	2	-	10	20		2		4	27
Тема 5 Транзактний аналіз	32	2	-	10	20			-	2	25
Разом за змістовним модулем 2	96	6		30	60		2	-	8	79
ІНДЗ – к/р		-		-	-					
Семестровий контроль – залік	-	-	-	-	-					
Усього годин	150	10	-	40	100		2	-	12	136

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		дфн	зфн
1	Особливості допомоги клієнтам в парадигмах ПТ	-	2
2	Особистість психотерапевта	10	2

3	Психодинамічний напрямок психотерапії	10	2
4	Гуманістичний напрямок психотерапії	10	4
5	Транзактний аналіз	10	2
	Усього	40	12

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		дфн	зфн
1	Особливості допомоги клієнтам в парадигмах ПТ	20	30
2	Особистість психотерапевта	20	27
3	Психодинамічний напрямок психотерапії	20	27
4	Гуманістичний напрямок психотерапії	20	27
5	Транзактний аналіз	20	25
	Усього	100	136

Завдання до самостійної роботи:

- 1) підготовка до та практичних занять;
- 2) підготовка і виступ з доповідями, презентаціями;
- 3) написання апробаційних протоколів поетапного консультування в гуманістичному напрямку ПТ;
- 4) анотація першоджерел;
- 5) розробка постерів з основними техніками психотерапії;

6. Методи навчання

Лекції, практичні заняття, відпрацювання завдань самостійної роботи, відпрацювання вмінь та навичок щодо розуміння етапів психотерапевтичного процесу в різних модальностях психотерапії.

7. Методи контролю

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Вид занять	Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Сума
	T1 – T2	T3 – T5	
Лекції	2	3	5
Практичні заняття	6(2x3)	9 (3x3)	15
Виконання завдань до самостійної роботи	20(2x10)	30(3x10)	50
Тести МК-1, МК-2	5	5	10
Всього	33	47	80
Диференційований залік			20
Усього			100

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання

диф. залік

9. Засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль (вправи, тести), модульний контроль

10. Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків)

– максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується заліком/екзаменом, становить за поточну успішність 80 балів, на заліку/екзамені – 20 балів;

– при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка/оцінка з диференційованого заліку		Залік
A	90 – 100	5	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
B	81-89	4	<i>Дуже добре</i>	
C	71-80		<i>Добре</i>	
D	61-70	3	<i>Задовільно</i>	
E	51-60		<i>Достатньо</i>	

11. Методичне забезпечення

Спеціальна література; друковані періодичні видання; ілюстративний матеріал, методичні вказівки до проведення практичних занять та самостійної роботи студентів, робоча навчальна програма.

12. Рекомендована література

1. Афанасьєва Н. Є. Перелигіна Л. А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу : навч. посіб. Харків : ХНАДУ, 2015. 315 с.
2. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості : Навч. посіб. Харків: ФОЛЮ, 1996. 239 с.
3. Булах І. С. Психотехнологія корекції афекту неадекватності та дезадаптованості у підлітків: навч.-метод, посіб. Київ.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. 95 с.
4. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: Навчальний посібник. Київ : Четверта хвиля, 2004. 256 с.
5. Горбунова В. В. Контракт у практичній психології. *Практична психологія соціальної роботи*. 2005. Ч. 2. С. 1 – 5.
6. Гвритішвілі Н. П. Етичні питання психологічної допомоги. *Практична психологія в контексті культур*. Київ, 1998. 120 с.
7. Давидова О В. Аналіз методологічних підходів у процесі психотерапії. феноменологічні та психоаналітичні акценти. Реформування та розвиток гуманітарних та природничих наук. *Матеріали II науково-практичної конференції (м. Полтава, 22-23 травня 2020 р.)*. Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. Ч. 2. С. 47-50.
8. Давидова О. В. Ефективність психотерапевтичних практик майндфулнес у регуляції стресостійкості в юнацькому віці. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія. Психологія»:*

Науковий журнал. Острого: Вид-во НаУОА. червень, 2021. Випуск №-13. Острого. С. 96–103.

9. Давидова О. В. Шиян О. М. Радченко Т.В. Теоретичні засади дослідження майндфулнес як умови регуляції стресостійкості в юнацькому віці. *National Health as Determinant of Sustainable Development of Society*. Editors: Nadiya DUBROVINA & Stanislav FILIP. Monograph. School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava, 2021, pp. 342-357. URL: http://www.vsemvs.sk/portals/0/Subory/Mono_VSEMvsMED2021.pdf

10. Давидова О. В. Бугайов Ю. А. Теоретичні засади дослідження майндфулнес-практик в освітньому просторі. *Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (19 бере. 2021 р., м. Кременчук.)*. Кременчук: Методичний кабінет, 2021. С.687–693.

11. Давидова О. В. Програма екофасилітативного супроводу діяльності педагогів в аспекті трансформації педагогічних стереотипів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 6, т. 2. С. 12–17. (Серія «Психологічні науки»).

12. Давидова О. В. Літвінова О. В. Психологічний потенціал бібліотерапії в подоланні життєвих криз. Монографія, Шляхи подолання кризи читання: соціальнокомунікаційний та психолого-педагогічний аспекти. Кременчук: КрНУ 2022.193 с.

13. Каліна Н. Ф. Психотерапія: підручник для студ. вишів. Київ : «Академвидав», 2010. 280 с.

14. Карпенко Є. Самоактуалізація і адаптація: від конфронтації до кооперації: монографія. Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2013. 272 с.

15. Карпенко Є. Методи сучасної психотерапії : навч. посібник. Дрогобич : Посвіт, 2015. 116 с.

16. Конопляста С. Ю., Сак Т. В. Логопсихологія : навч. посіб.. Київ: Знання, 2010. 293 с.

17. Коцан І. Я. Психологія здоров'я людини : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Л. Українки, 2011. 351 с.

18. Кривоніс Т.Г. Основи особистісної психотерапії. Навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий дім «Слово», 2011. 192 с.

19. Мушкевич М. І., Чагарна С. Є. Основи психотерапії : навч. посіб ; за ред. М. І. Мушкевич. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.

20. Особливості стосунків «психотерапевт – клієнт» у сучасному соціокультурному середовищі: монографія за ред. З.Г. Кісарчук. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2017. 225 с.

21. Психологічна деонтологія: етичні кодекси. Хрестоматія. Житомир, 2003. 64 с.

22. Психотерапевтичний практикум. Випуск 1. *Класичний психоаналіз*. Редактор-упорядник З.С.Карпенко. Івано-Франківськ : Гостинець, 2004. 60 с.

23. Титаренко Т.М. Постмодерна особистість у динаміці самоконструювання. *Актуальні проблеми психології: Психологічна*

герменевтика Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2010. Том 2, вип.6. 194 с.

24. Фон Шліппе А., Швайцер Й. Системна психотерапія та консультування. Львів : ВНТЛ-Класика, 2004. 320 с.

25. Хаменя А. В. Психотерапія : практикум. 2011. 169 с.

26. Цимбалюк І. М. Психологічна консультація та корекція : навч. посібник Рівне : ЦНТІ, 2001. 111 с.

27. Яцина О. Ф. Основи психотерапії : практикум. Навчально-методичний посібник. Ужгород, 2021. 80 с.

28. Яценко Т.С., Чобітько М.Г., Доцевич Т.І. Малюнок у психокорекційній роботі психолога-практика (на матеріалі психоаналізу комплексу тематичних малюнків). Черкаси : Брама, 2003. 216 с.

29. Яценко Т. С., Глузман. О. В. , Калашник І. В. Глибинна психологія. Діагностика та корекція тенденції до психологічної смерті : навч. Посібник. Ялта : РВВ КГУ, 2008. 203 с.

30. Boston P. Systemic family therapy and the influence of post-modernism. *Advances in Psychiatric Treatment*. 2000. Vol. 6. P.450–457.

31. Rogers C. R. On becoming a person. Boston: Houghton Mifflin, 1961. 365 p.

32. Schneider K. Therapist's personal maturity and therapeutic success: how strong is the link? *The Psychotherapy Patient*. 1992. Vol. 8. N 3-4. Pp. 71–9

33. Watkins Jr., Edward C. Psychotherapy supervision in the 1990s: some observations and reflections. *American Journal of Psychotherapy*. 00029564, Fall95. Vol 49. Issue 4. Pp. 312–325